

IMF-FRÁGREIÐINGIN • IMF-FRÁGRE

45% af BNP i 1989 til ca. 95% ved udgangen af 1992. At den samlede totale nettogæld til udlandet steg lidt mindre, fra ca. 125% til 140% af BNP, indikerer at der var en stor privat kapitaleksport i denne periode, delvis som følge af en voksende bekymring over tilstanden i den færøske økonomi.

5. Den kontraktive virkning af den finanspolitiske stramning de senere år er blevet forstærket af en kraftig nedgang i fiskefangsterne. I mængde var den totale fangst i 1992 kun to tredjedele af fangsten i midten af 1980'erne, og sammensætningen af fangsten har bevæget sig klart mod mindre værdifulde arter.

6. De økonomiske vanskeligheder på Færøerne genspejles i krisen i det finansielle system. Lavere indtægter i den kraftigt forgældede fiskerisektor, både som følge af lavere fangster og færre subsidier fra landskassen, har tvunget mange virksomheder til at gå konkurs med alvorlige følger for de to største færøske banker. I oktober 1992 var landsstyret nødsagt til at tilføre næsten 500 mill. kr. som nødhjælp til Sjóvinnubankin, den ene af de to største banker på Færøerne, da finanstilsynet krævede, at banken skulle foretage store hensættelser mod tab på dårlige lån. Denne kapitaltilførsel

i oktober var ikke tilstrækkeligt til at sikre, at Sjóvinnubankin forblev solvent og det blev nødvendigt at foretage en yderligere kapitaltilførsel på 350 mill. kr. i begyndelsen af februar i år. I mellemtiden blev ejerne af den anden store bank, Føroya Banki, også tvunget til at forøge kapitalgrundlaget i november 1992, efter at den havde måttet konstatere betydelige tab.

7. Erfaringerne de se-

nere år har understreget problemerne med at udforme og gennemføre makroøkonomisk politik i en periode med hurtige økonomiske ændringer. Det har krævet en betydelig fleksibilitet mht. revidering og tilpasning af politikken i lyset af uventede udviklinger og pludselige ændringer i de ydre omstændigheder. I denne forbindelse er det af afgørende betydning, at det statistiske grundlag for at føre makroøkonomisk politik forbedres, og landsstyret agter at lægge fornyet vægt på dette område i 1993 og 1994. Specielt vil landsstyret bl.a. forbedre statistikken vedr. pengemarkedet og betalingsbalancen.

II. Fremtidsudsigter

8. Udsigterne for den færøske økonomi på kort til mellemlangt sigt er særdeles usikre og indeholder mange risici. På grundlag af de færøske fiskebestandes tilstand og de bilaterale fiskeriaftaler med andre lande ville man kunne opretholde fangstmængderne, men det er sandsynligt, at fangsten i 1993 vil aftage med omkring 10% i forhold til 1992 p.g.a. finansieringsproblemer i fiskerisektoren. Sammen med en forven-

tet stigning i fiskeopdrættens produktion – fortsatvis laks – medfører dette, at eksporten i 1993 vil falde med ca. 2,5% i mængde i forhold 1992 niveauet.

9. Den økonomiske aktivitet vil dog ganske givet falde yderligere som et resultat af fald i lønninger, stigende arbejdsløshed og den dårlige finansielle situation hos virksomheder og husholdninger, delvis som følge af et sammenbrud i priserne på realkapital. Real BNP forudsiges at falde med næsten 20% i 1993. Importmængderne vil sandsynligvis aftage tilsvarende. På grund af en kraftig forværring i bytteforholdet, vil handelsbalanceoverskuddet sandsynligvis falde fra ca. 650 mio. kr. i 1992 til ca. 560 mill. kr. i 1993. Med en lille forbedring af de usynlige poster, vil overskuddet på betalingsbalancens løbende poster blive ca. 300 mill. kr. 1993 som i 1992.

10. Hvad angår den økonomiske udvikling i 1993, så afhænger meget af, at vi får en rimelig smertefri løsning på de finansielle problemer i fiskerisektoren og i banksystemet. Det er vigtigt, at den nødvendige finansielle omorganisering af fiskeriet giver os mulighed for at udnytte de mulig-

heder. Landsstyret vil søge at fremme denne proces gennem den politik, som beskrives nedenfor. Det er dog klart, at fiskeflåden og fiskeindustrien ikke under nogen omstændigheder vil blive i stand til at servicere mere end en brøkdel af sin gæld. Et alvorligt problem er arbejdsløshedstenden, som er i fare for at blive insolvent i nær fremtid.

11. Udsigterne for fiskeriet og fiskeopdrættet i 1994 indikerer, at eksportmængderne sandsynligvis kun vil udvise lille vækst, da de traditionelle fiskebestande ved Færøerne næppe vil være begyndt at restituere sig, og da det kan forudses, at produktionen i fiskeopdrætssektoren vil falde. Antages det, at faldet i real BNP aftager til 2 procent, så vil importmængderne aftage med op mod 5 procent, idet vi antager en lavere import af varer til anvendelse i produktion, bl.a. i fiskeopdræt. Med en forbedring i bytteforholdet, vil handelsoverskuddet stige til ca. 660 mill. kr. og overskuddet på betalingsbalancen til ca. 460 mill. kr.

12. Selv om der er betydelige risici og usikkerheder, synes det plausibelt i 1995 at forvente en gradvis stigning i fangsterne og eksporten. Denne mulighed, sammen med støt-

ten fra den makroøkonomiske politik og den strukturpolitik, som beskrives nedenfor, burde give mulighed for at genetablere en moderat vækst i realindkomst uden at sætte det betalingsbalanceoverskud over styr, som er nødvendigt for at kunne reducere udenlandsgælden. Med en real vækstrate, som når op på ca. 2 procent pr. år i 1996/97, og en stabilisering af betalingsbalanceoverskuddet, vil den færøske udenlandsgæld reduceres til 110 procent af BNP ved udgangen af 1997 sammenlignet med ca. 140 procent ved udgangen af 1992.

III. Økonomisk-politiske mål

13. Landsstyret har formuleret en økonomisk politik ud fra de økonomiske udsigter på mellemlangt sigt, som er beskrevet ovenfor. Hovedsigtet på mellemlangt sigt vil være at genskabe økonomisk vækst og regional balance og at reducere landskassens udenlandske gæld til et niveau, som kan serviceres på det tilgængelige ressourcegrundlag.

14. Programmet for 1993 og 1994 udgør et vigtigt skridt mod disse mål. Målet i 1993 vil først og fremmest være at komme af med landskassens underskud. Dette skridt er nødvendigt, da faldet i indkomster i høj grad har reduceret landskassens skattegrundlag og dens mulighed for at servicere sin gæld. Selv om en fjernelse af underskuddet vil fjerne behovet for optagelse af eksterne lån for at finansiere løbende udgifter og kapitaludgifter, så er det også nødvendigt at forberede sig til at betale afdragene på de lån, som forfalder fremover, for perioden 1994-1997 er der i gennemsnit tale om 700 mill. kr. Med henblik herpå agter landsstyret at opnå et overskud på sit budget på ca. 4 1/2% af BNP. Det er dog vigtigt at bemærke, at selv med den planlagt dramatiske forbedring af den finansielle position, så vil stabiliseringsprogrammet kun være muligt at gennemføre, dersom landsstyret er i

Appendix I

Restriktioner på ny låntagning i udlandet

I dette appendix gives en yderligere beskrivelse af restriktionerne på ny ekstern låntagning. Landsstyret defineres om bestående af Landsstyret selv og institutioner, som figurerer på finansloven, samt andre institutioner og virksomheder, så som postvæsenet, radioen, fjernsynet, udviklingsfonden, industrifonden, landbrugsfonden, det offentlige transportselskab. Ekstern defineres om værende udenfor Færøerne med undtagelse af den danske stat og Danmarks Nationalbank. Undtaget fra disse restriktioner er ændringer i gælden som følge af omlægninger, herunder kapitaliserede renter. Også undtaget fra disse restriktioner er salg af obligationer udgivet af landsstyret. Information om størrelsen af landsstyrets eksterne gæld vil blive rapporteret kvartalsvist til den danske regering gennem statsministeriet, sammen med en fordeling på kreditører. Alle oplysninger vil blive fremsendt senest 30 dage efter udgangen af hvert kvartal.